

TEDENSKÉ SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto VII.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1931.

48. stev.

Vzoren vojaški duhovnik

Zopet je ugrabila smrt moža, ki je bil našim ljudem med grozotami svetovne vojne, v burnih

dneh prevrata in tudi še pozneje vedno zvest prijatelj in tovariš. To je bil g. Hubert Rant, višji vojaški duhovnik, ki je ne samo zaradi službe, temveč tudi zaradi svojega blagega srca najvzornije izvrševal svoje poklicne dolžnosti in si tudi izven njih pridobil spoštovanje in prijateljstvo vseh, ki so ga imeli priliko spoznati.

Pokojnik je bil rojen v škofiji Loki. Študiral je gimnazijo v Kranju in v Karlovcu in je vstopil po maturi v noviciat franciskanskega reda na Trsat. Novo mašo je bral 1. 1894. v Ljubljani. Kot mlad redovnik je po potresnem letu 1895. odšel v Egipt, kjer je vodil tamošnjo našo kolonijo. Organiziral je svoje rojake in jim v vsakem pogledu pomagal. Tedaj sta mu zvesto pomagala dva Slovence, pokojni lekarnar Hugon Roblek, ki je umrl tragične smrti, ko je skočil iz gorečega Narodnega doma v Trstu, in univerzitetni profesor dr. Fran Jesenko. Šest let je pater Hubert skrbel za dušni in telesni blagor svojih rojakov v Egiptu, nato se je po vrnil v Evropo in postal vojaški duhovnik. Služboval je v Gorici, Inomostu, Trstu in v Dubrovniku. Kot divizijski župnik je bil na ruski in italijanski fronti. Po prevratu je kot zaveden Jugoslovan stopil v našo vojsko. Na Dunaju je v vojaških arhivih z največjim naporom zbral imena naših padlih vojakov. Do svoje vpokojitve leta 1930. je služboval v Novem Sadu. Tedaj je nevarno zbolel in pred par dnevi ga je smrt rešila vsega trpljenja. Umrl je star 61 let.

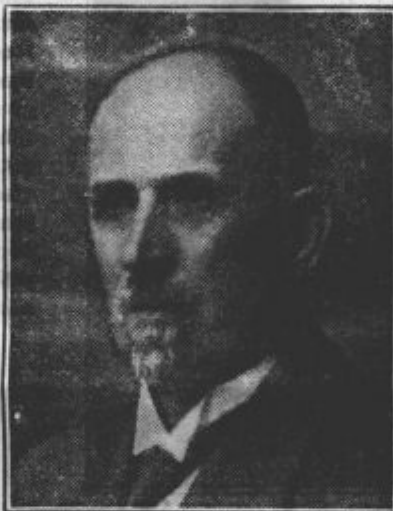
Pokojnega patra Huberta so spoštovali vsi, ki so ga poznali. Bil je dober srčen, odkrit in zaveden človek.

Zveza bojevnikov, kateri predseduje njegov prijatelj g. general Maister, je izgubila odličnega člana, pa tudi iz skupnosti je smrt iztrgala idealnega in blagega človeka, ki je povsod, kjer je bil in s komur se je družil, napravil najboljši vtis in zapustil tudi najlepši spomin.

Jakob Požar †

V svojem tihem domu v Vojniku pri Celju je 3. t. m. umrl g. Požar Jakob, poštni kontrolor v pokoju. Z njim je legel v grob zopet eden onih nesebečnih in delavnih mož, ki v svojem iskrenem domoljubju ne poznajo drugega, kakor izvrševanje svojih službenih dolžnosti ter iskreno ljubezen do svoje domovine, naroda in rodbine. Tudi njemu je tekla zibelka v preprosti kmečki hiši. Rodil se je 1848 v Gorenjah pri Lukovici. Po gimnazijskih študijah v Ljubljani se je posvetil poštni službi, ki jo je vzorno opravljal do svoje upokojitve v letu 1912.

Redki so bili Slovenci iskrenega narodnega prepričanja, ki so se mogli kljub temu, da so kazali na zunaj neustrašeno svojo narodno pripadnost, službeno povzpeti na tako odlično mesto, kakor pokojnik. Svojo prvo službo je opravljal v št. Petru v Savinjski dolini, kjer je poročil Legatovo Marijo, s katero ga je vezala iskrena vez ljubezni do njene smrti 22. marca leta 1930. Službena leta so ga privedla v Celje, Ptuj in Maribor, tedaj same kraje, v katerih se je pred prevratom oholo šopirilo lažno nemštvo. A povsod je blagi pokojnik bil vzor vsakemu uradniku, priljubljen pri strankah in pri predstojnikih.

Večino svoje službe je preživel v Celju, ker je imel svoj dom na Miklavževem hribu, sedaj last učitelja Levstika. Tu je bilo pravo zbirališče slovenskega dijaštva, ki se je takrat šolalo na nemški gimnaziji v Celju. Pod gostoljubno streho so se zbirali naši fantje ter kovali načrte za bodoča leta. Nešteto krat je to mladino navduševal in pripomogel, da je bila marsikatera mlada duša obvarovana odpadništva. V prijaznem domu, kjer je užival neskaljeno družinsko srečo, je vzgojil sedem otrok, ki zavzemajo vsakomur odlična mesta.

Zrtev dela v tujini

V Freyningu (Francija) je umrl v 49. letu naš rojak Janez Škoda, doma iz Krmelja pri št. Janu.

Žu. Smrt ga je rešila dolgotrajne hude bolezni. Zapušča ženo in štiri neposkrbljene otroke. Naj mu bo lahka tuja zemlja.

Zaslužen šolnik

V Krškem je umrl 17. t. m. g. Ivan Lapajne, prvi ravnatelj meščanske šole v Krškem v pokoju

in ravnatelj Okrajne posojilnice istotam. S pokojnikom lega v grob markantna slovenska korenina, kakor jih naša polpretekla doba ne pozna veliko. Pokojnik se je rodil na Vojskem nad Idrijo in je bila tudi prva njegova učiteljska služba v Idriji. Pozneje je dobil mesto na meščanski šoli v Ljutomeru, in sicer na podlagi slovenske prošnje, kar je rajni večkrat z zadoščenjem poudarjal. Ko je ga. Hočevarjeva ustanovila meščansko šolo v Krškem, je kot edini prošnik z meščansko šolskim izpitom prevzel na novo ustanovljeni šoli ravnateljsko mesto. Kot odlični šolnik in pedagog je rajni g. Lapajne znal svoje učence vzgajati v zavedno slovenskem narodnem duhu, čeprav je bila šola ustanovljena v svrhu ponemčevanja slovenskega življa. Radi svoje narodne zavednosti je od strani tudi najvišjih avstrijskih dostojanstvenikov večkrat žel očitke, a to ni omajalo značajnega moža. Pozneje je ustanovil Okrajno posojilnico v Krškem na Reifeisnovi podlagi in ji z velikim uspehom skozi 40 let do svoje smrti načeloval kot ravnatelj.

Pokojnik se je udeleževal tudi na pisateljskem polju in sta znani njegovi knjigi »Krško in Krčanje« ter »Jugoslovanski posojilničar«. Razni listi in revije so priobčile tudi več njegovih pedagoških spisov. Rajni g. Ivan Lapajne je oče dr. Živka Lapajnete, zdravstvenega načelnika pri ljubljanskem srezu in vseučiliškega profesorja v Ljubljani dr. Stanka Lapajnete. Naj počiva v miru!

Marjana Debevčeva

vsorna Sokolica, članica Sokola I., je v cvetju

mladosti preminula po kratki bolezni za zastupljenjem krvi.

Vzorni kulukarji

Iz Lučove v Prekmurju, ki so opravljali kuluk na nedržavnih cestah v jeseni. Od leve na desno so: Liško Adam, Kardoš Koloman, Zilavec Karl, Zilavec Peter, Novak Ludvik, cestar, Ziško Aleks, Pondelek Ludvik, Kardoš Ludvik, Kardoš Aleks, Ziško Karl, Zilavčeva Marica, vsi iz Lucove.

Srebrna poroka

Dne 1. oktobra t. l. je praznoval v Dortmundu na Vestfalskem srebrno poroko dolgoletni bivši blagajnik Delavskega podpornega društva g. Mihael Poljšak. Srebrni ženin je bil rojen v Golobinjeku pri Planini l. 1875., njegova žena ga. Jožefa, rojena Knezova, pa l. 1880. na škovcu pri Tržiču na Dolenjskem. Oba sta že dolga leta čitatelja »Domovine«. Želimo jima dočakati najmanj zlate poroke.

Zlata poroka

V Evingu na Vestfalskem je praznoval 23. oktobra t. l. člani Jugoslovenskega delavskega podpornega društva g. Jožef Mramor zlato poroko. Rodil se je v Kozjem leta 1854. Njegova soproga g. Franciška, rojena Zupanova, pa v Podsredi leta 1859. Oba sta še čila in krepka in vedno radi čitata »Domovino«. Želimo jima še mnogo let v zdravju in zadovoljstvu.

Delo naših učenjakov

Malokdaj pride preprost človek do vpogleda v delo naših učenih ljudi, ki se ne brigajo za dnevne prepire, temveč delajo vztrajno in bogatijo našo zemljo. Prva slika nam kaže našega rojaka, čigar sloves gre po vsem svetu. Ta mož je vseučiliški profesor za elektrotehniko na ljubljanskem vseučilišču dr. Milan Vidmar. Pravkar je napisal poljudno knjigo iz svoje stroke: Zanimivosti elektrotehnike in njenega gospodarstva. V njej natančno dopove vse skrivnosti in koristi električne sile.

Drugemu je že kar z brade videti, da je profesor. Zgodovinar dr. Jože Rus je to, ribniški rojak. Pravkar je napisal knjigo o prvih hrvatskih kraljih Svevladičih, ki so bili gotskega pokoljenja in so vladali združenim Hrvatom in Srbom od l. 454. do 614. po Kr. Knjiga je vzbudila po vsej državi zelo veliko pozornost.

Slika desno:

Zlata poroka

V nedeljo 15. t. m. sta praznovala zlato poroko ljubljanski pečarski mojster g. Franc Jenko in njegova verna družica ga. Ana. Jubilanta, ki sta vzgojila 11 otrok, od katerih jih živi še 7, sta kljub visoki starosti še vedno čvrsta in čila.

Slika desno:

Pismo Miklavžu

»Dragi Miklavž! Upam, da Ti pišem zadosti zgodaj in Te prosim, da mi prineseš kakšno lepo mladinsko knjižico, ki jih imajo v Tiskovni zadrugi, Milica.«

Delovanje Jednote v Brunssumu na Nizozemskem

Kako delajo napredni in kako rovarijo nasprotniki

Kakor povsod, vlada tudi na Nizozemskem kriza. Sicer je še toliko ne občutijo, kakor po drugih državah, vendar jim plače utrgujejo, delati morajo trdo. Življenje je težje kakor pred par leti.

Slovenci imajo v Brunssumu dve društvi: Jugoslovenske podporno Jednoto in Društvo sv. Barbare. Jednota šteje blizu 100 članov in napreduje dobro. 18. oktobra je priredila sijajno uspelo vinsko trgatavo, o kateri je »Domovina« že poročala. Prireja vsako drugo nedeljo v mesecu društvene sestanke. Dne 8. t. m. so imeli tak sestanek in so se pogovorili o prazniku uedinjenja in o Miklavževanju. Narodni praznik bodo slavili 6. decembra, a Miklavževanje so odbili. Tu še vsakdo toliko zasluži, da kupi svojim otrokom, medtem ko so v Trbovljah sirote, ki še kruha nimajo. Zato so zbrali na sestanku 18.75 gld., iz blagajne se je dodalo 27 gld., skupaj 45 gld. ali 1000 Din. Ta denar se pošlje v Trbovlje, Hrastnik, Zagorje.

Društvo sv. Barbare pa dela baš nasprotno. Na njihovem sestanku je neki član predlagal, da bi tudi oni zbrali denar za revne otroke v domovini. Toda predlog je bil takoj odbit od odbornikov. Rekli so, da naj država sama skrbi za otroke, ter da je Bog sam sebi najprej brado ustvaril... Na vsakem njihovem sestanku pobirajo ali za orgle ali za cerkev, ki jo menda nameravajo zidati tu. Rovarijo proti Jednoti, češ, da jo bodo pometli z železnimi metlami. V Jednoti so vsi moške na pravem mestu, so narodni in ljubijo svojo domovino. Ne sramujejo se materinega jezika, kakor nekateri pri nasprotnem društvu.

Gasilski praznik pri Sv. Ani v Slovenskih goricah

Dne 4. oktobra t. l. so slovesno blagoslovili novo motorno brizgalno.

Prostovoljno gasilno društvo v Rimskih toplicah

V sredi g. Drago Dvofak, društveni načelnik, kateremu je društvo za zasluge podarilo častno diplomu

Zlati jubilej dela

Dne 21. novembra t. l. je obhajal v Trbovljah rudniški paznik gospod Leopold Medvešek 50 letnico svojega službovanja pri TPD. Izhaja iz ene najstarejših trboveljskih rodbin Pustov in šteje med svoje sorodstvo najuglednejše trboveljske družine.

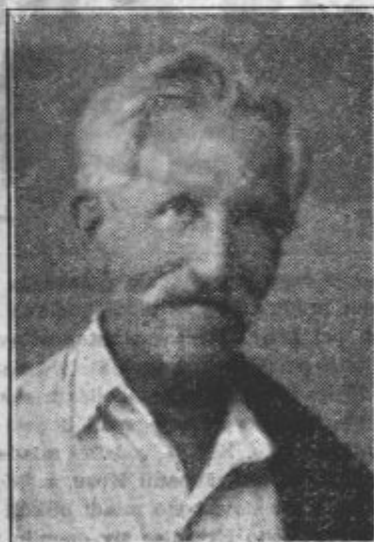
Njegova mladost sama pa je bila dosti težka. Rodil se je l. 1865. Takoj ob njegovem rojstvu je moral oče v vojno z Italijo. Ko se je vrnil, je prinesel s seboj kal bolezní, za katero je tudi umrl, ko je bil njegov sinček komaj 5 let star. Malo sirote je vzel k sebi stari oče g. Pust. Po osnovni šoli ga je poslal v Zagorje, kjer naj bi se izučil za steklarja. Dečku pa ta kruh ni ugajal. Leta 1881. je zapustil steklarstvo in vstopil kot ključavničarski vajenec pri TPD. Bil je marljiv delavec, posebno pa se je zanimal za stroje. Kmalu se mu je izpolnila njegova najsrčnejša želja, postal je strojevodja. V tem poklicu se je pokazal veščaka in dodeljena mu je bila naloga, da je moral v Zagorju vežbati kandidate za strojevodje. Ravnatelj Orisnik, ki je služboval takrat v Zagorju, je mladega in podjetnega Medveška visoko čislal. Gosp. Medvešek vrši sedaj svojo službo kot paznik v rudniški elektrarni v splošno zadovoljstvo svojih predpostavljenih. Kljub razmeroma visoki starosti je vedno točen v službi. Njegova vestnost potrjuje že dejstvo, da v svojem 50 letnem službovanju ni zamudil niti ene ure po nepotrebnem.

S 23 leti se je oženil z Marijo Žontovo, s katero je imel 11 otrok (8 deklet in 3 fante), od katerih je živih še 7 in so vsi preskrbljeni. Častitljivemu jubilarju in zvestemu naročniku želimo, da bi ostal tak še mnogo let, mlajšim tovarišem v lep zgled, svoji družini pa v veselje.

70 letnica vrlega planinca in gospodarja

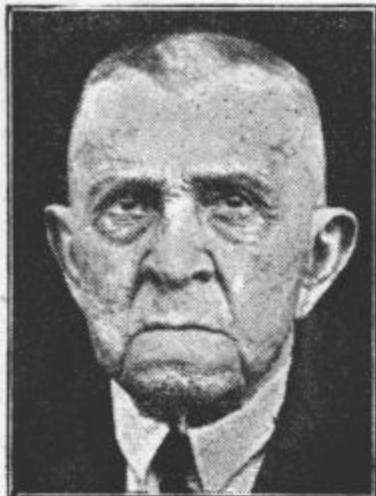
Nedavno je dopolnil čil in zdrav svoje 70. leto g. Martin Prešeren, vzoren gospodar, navdušen planinec in zvest narodnjak, ki živi sedaj v lični hišici na Rečici pri Bledu in se ukvarja vneto z vrtnarstvom. Rodil se je v Spodnjih Gorjah pri Bledu, v Beljaku se je učil vrtnarstva, po vojaški dobi pa je služboval pri raznih vrtnarijah. Pri nekem vrtnarju je služboval nepretrgoma 17 let. S svojo življenjsko družico, ki mu je umrla pred devetimi leti, je dobro vzgojil 7 otrok, od katerih mu je ostal še sin, ki ima trgovino in vrtnarijo v Radovljici, in 3 hčere.

G. Prešeren je dobro znan med obiskovalci naših gorenjskih gora, katere vneto obiskuje že več desetletij. Njegov podpis najdeš v knjigi vsake planinske koč. Na triglavskem vrhu je bil že nad 30 krat. V primer njegove ljubezni do naših in njegove čilosti naj bo navedeno, da je šel lani nekoč ob treh zjutraj od doma na Stol, potem čez Zelenico in Begunjsko k Sv. Ani nad Trzičem, iz Trziča pa na Bled in domov, kamor je dospel še pred nočjo. Lahko se meri v vztrajnosti s prav mladimi turisti. Vrlemu gorenjskemu korenjaku želimo še mnogo srečnih let!

»Ali ste dali ribicam svoje vode?«
»Ne, milostiva, saj niso izpile še stare niti do polovice!«

Lep primer rodoljuba

Med kraji, ki so se pokazali vzorno pri volitvah za narod in državo, je bilo tudi Strazišče pri Kranju. Volilna udeležba je znašala preko 70 odstotkov. Volilci vseh treh Bitenj še niso nikdar nastopili tako složno kakor pri teh volitvah. V prvih vrstah navdušenih in zavednih volilcev so bili najstarejši prebivalci teh krajev. Volilna komisija Strazišče je prejela od najstarejšega volilca, nekdanjega gostilničarja pri Sv. Joštu, g. Jožefa Benedika, ki je star 93 let, naslednje pismo:

»Volilni komisiji Strazišče. Podpisani Jože Benedik, Strazišče št. 118, bi tudi rad volil, pa na volišče ne morem, ker sem bolan. Če ta listek zadostuje, naj velja tudi ta moj glas za lepšo bodočnost naše Jugoslavije. — Jože Benedik«

Castitijivi starček, ki je starim obiskovalcem Sv. Jošta še v najboljšem spominu in ki prebiva že več let na svojem posestvu v Strazišču, je dal s tem lep primer rodoljuba in je vreden, da ostane mlajšim za vedno v zgled. Vsa čast staremu rodoljubu!

Zavedni volilci dobrepoljske doline

Dobrepoljska dolina se je odrezala, kot še nikoli. Zadržalo ni zavednih volilcev niti slabo vreme, niti agitacije za abstinenco, za kar so se porabljale vse mogoče laži, obljube in grožnje. Svoj državljanski ponos so poudarili še s tem, da so vozove okrasili z zelenjem in zastavami in so vso pot prepevali, kar seveda ne sme manjkati pri veselih prilikah, kakršne so bile tudi volitve za vse poštene državljane.

Na sliki vidimo zavedne volilce iz Kampilj, ki so se pripeljali na volišče v šoli Videm-Dobrepolje.

Najmlajša sokolska četa v Kresnicah

Zadnje čase je zaviadalo v Zasavju prav živahno zanimanje za sokolsko idejo. Tyršev nauk prodira že tudi v majhne vasi. Eno najmlajših sokolskih čet pa imajo v Kresnicah pri Litiji. Nedavna ustanovitev Sokola je bila za Kresnice velik praznik, ki je združil pri Vehovcu lepo številno narodno zavednih domačinov, predstavnike oblasti iz Litije in zastopnike okoliških sokolskih društev. Vse priprave za ustanovitev kresniške sokolske čete je vodil litijski učitelj br. Veno Taufer, ki je obiskoval savezno sokolsko šolo. Ker je vodstvo mlade sokolske čete poverjeno agilnim domačinom: br. Spuntu, Birolli, županu Kosu, a. Mohorevi itd. in ker so deležni tudi moralne opore litijskih sosedov, bodo mladi oškoli s delom dokazali sposobnost za društveno življenje. Naj bodo Kresnice živ opomin vsem krajem, kjer se še niso prebudili, da sledijo temu zgledu.

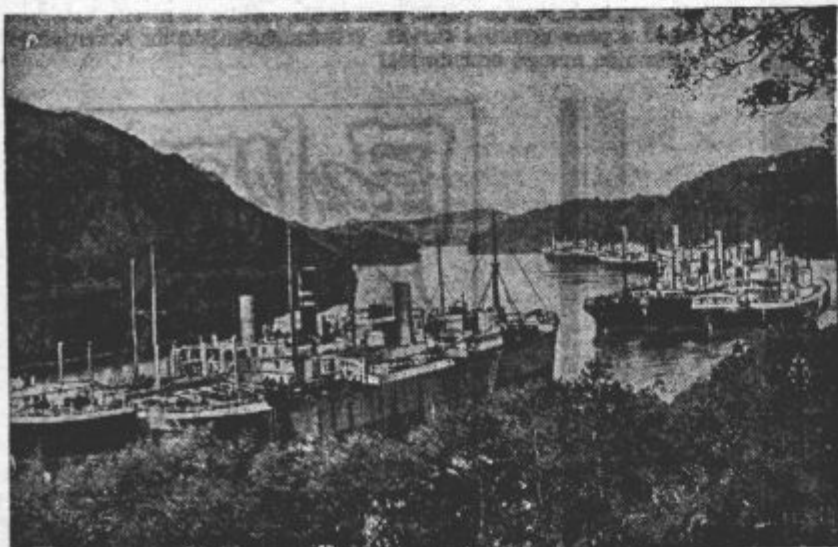

Skrb napredne občine za ljudsko zdravje

Trg Sevnica, eden najlepših krajev Spodnjega Zasavja, razveseljivo napreduje. Že l. 1929. je dobil električno razsvetljavo. Po vojni, zlasti pa v zadnjih letih, si je s novimi in prenovljenimi stavbami, s ureditvijo cest in mostov ustvaril prav lično sunanost. — Med važne dokaze delavnosti in napredka lahko prištevamo tudi stavbo Sokolskega doma.

Napredek trga pa le ni bil popoln, dokler se ni pristopilo k uresničenju načrta preskrbe Sevnice z dobro pitno vodo. Načrta se je lotil prvi naš župan g. Krulej in ga tudi izvedel do konca. Lani je bil izvoljen vodovodni odsek občinskega odbora, ki ga tvorijo poleg župana kot predsednika še gg.: Kozinc Matija, dr. Jesenko, Valant Franc, Cimpršek Rudolf, Flek Josip in Klemenčič Edvard. Kot najnižji ponudnik je prevzelo gradnjo stavbno podjetje g. Josipa Ciuhe iz Trbovelj za 538.956 Din. Zgradnjo so pričeli 13. junija in je delo kljub vremenskim neprilikam dobro napredovalo. Trajalo je 4 mesece. Zaposleni so bili največ delavci iz domače občine. Vsa montažna dela je izvršila znana tvrdka Teodorja Korna iz Ljubljane. Porabljenih je bilo za 3 vagone železnih cevi in okoli 1000 kg svinca. Vsa naprava dobro deluje, kar so preizkusili tudi že s gasilskimi cevmi. Na vseh važnejših mestih je postavljenih 10 gasilskih hidrantov. Nameščenih bo v kratkem tudi 9 javnih izlivov in se bo pričelo z vpeljavo hišnih priključkov.

Slika levo:

Tudi največja mornarica na svetu trpi

Tudi angleške broderske družbe čutijo posledice svetovne gospodarske krize. V Devonshireu se zbirajo »brezposelnih« parniki, ki morajo počivati zaradi pomanjkanja naročil.